

Valtuuston päätettäviksi kuuluvien asioiden lisäämistä koskeva valtuustoaloite

KH 07.12.2020 § 332

Valtuuston kokouksessa 27.3.2017 valtuutettu Ilkka Joenpalo luki valtuuston päätettäviksi kuuluvien asioiden lisäämistä koskeneen seuraavan valtuustoaloitteen:

”Kuntalain muuttumisen johdosta on Kuntaliitto laatinut kaupungeille ja kunnille hallintosäännön muutosmallin.

Se on - kuten aikaisemmatkin mallisäännöt - sisällöltään sellainen, että se vähentää valtuuston päätettäväksi tulevien asioiden määrää.

Kuten oman valtuustomme tämä ilta ja koko nelivuotiskausi osoittaa, on valtuustolla varsin vähän päätettäviä asioita ja näin sen asema korkeimpana ja demokraattisesti valittuna elimenä on heikentynyt.

Asioita ei riitä kuin muutamaaan kokoukseen vuodessa päätösvallan siirryttyä - Kuntaliiton mallisäännön mukaisesti - kaupunginhallituksen ja lautakuntien tehtäviksi. Ne ovat suljettuja kokouksia, eikä niiden keskusteluista saa kertoa ulkopuolisille ja näin kansanvaltaan oleellisena osana kuuluva demokraattinen kontrolli ja kansalaiskeskustelu jäävät heikoksi.

Tietysti strategian valmistelu ja päättäminen, talousarvion hyväksyminen ja tilinpäätöksen käsittely sekä kaavoitusasiat ovat tärkeitä. Mutta valtuuston tehtäviä tulee laajentaa. Varsinkin nyt kun maakuntahallinto on kaappaamassa kansanvallan ulottumattomiin kuntien tehtäviä.

Mm. em perusteella sosialidemokraattinen valtuustoryhmä sekä muut aloitteen allekirjoittajat edellyttävät, että hallintosääntöä uudistettaessa valtuuston päätettäväksi määrätään nykyistä enemmän asioita ja näin valtuuston asemaa korkeimpana päätöksentekuelimenä vahvistetaan.

Kuitenkin tietysti niin, että päätöksenteon sujuvuus säilytetään.”

Joenpalon lisäksi aloitteen olivat allekirjoittaneet valtuutetut Sirkka-Liisa Anttila, Johanna Häggman, Raine Immonen, Anita Joenpalo, Eino Järvinen, Antero Koskenoja, Keijo Koskimies, Aila Lahtinen, Emmi Lintonen, Matti Luostarinen, Jouni Mäkelä, Kaija-Leena Niemi, Janne Nieminen, Tarja Rajahalme-Tahvanainen, Matti Uutela, Tapio Virtanen ja Janne Vuorenmaa sekä varavaltuutetut Asta Jaakkola ja Jari Kantelus.

Valtuusto lähetti aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kokouksessaan 3.4.2017 Kaupunginhallitus antoi keskushallinnolle tehtäväksi laatia aloitteessa tarkoitettua asiaa koskeva selvitys ja mahdollinen toimenpide-esitys kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Valmistelija

Kaupunginsihteeri

Valtuuston hyväksymä hallintosääntö korostaa valtuuston merkitystä kaupungin strategisista linjauksista tehtäessä. Valtuusto on kulloinkin hallintosäännön hyväksyessään ratkaissut kaupungin päätöksentekomenettelyn yksityiskohtaiset linjaukset.

Valtuusto on kuntalain nojalla hyväksynyt myös kaupungin strategian sekä tämän pohjalta kaupungin henkilöstöstrategian ja sektoreittain muita strategioita. Ne ovat valtuuston ja muiden toimielinten apuna mm. taloudesta päätettäessä.

Kaupunki on vuosittain järjestänyt eri aiheista valtuuston, kaupunginhallituksen sekä johtoryhmän yhteisiä seminaareja. Lisäksi on järjestetty lähetekeskustelun tyyppisiä tiedotustilaisuuksia valmisteilla olleista merkittävistä asioista. Valtuusto kokoontuu näin vapaamuotoisesti vuosittain useita kertoja pohtimaan asioita muissa kuin varsinaisissa kokouksissa.

Tiedotusvälineet kertovat niidenkin sisällöstä ainakin osittain.

Valtuustokausien päättyessä valtuutetuille on suunnattu valtuustokauden itsearviointi, jota on käytetty hyödyksi suunniteltaessa seuraavan valtuustokauden toimintatapoja.

Kaupungin päätöksentekojärjestelmää on kehitetty jo vuosia niin, että valtuuston keskeisimpinä asioina ovat päätöksenteko kaupungin strategisessa kehittämisessä, maankäytön ja kaavoituksen linjaukset sekä talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksymistä ja seurantaan koskevat asiat. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto on jo pitkään vahvistanut kaupunginhallitukselle, lautakunnille ja tietyille viranhaltijoille hallintosäännön määräysten perusteella eri asioissa näiden päätösvallan rajat.

Kaupunginhallitus vastaa asioiden valmistelusta valtuustolle ja valtuuston päätösten täytäntöönpanosta.

Talousarvion toteuttamista koskeva konkreettinen päätöksenteko on nähty tärkeäksi antaa eri toimialoille, joilla lautakunnat ja johtokunta tekevät tärkeimmät päätökset. Teknisen ja ympäristötoimen toimialan henkilökunta valmistelee teknisen ja ympäristötoimen asioita joko yhdyskuntalautakunnan tai ympäristölupalautakunnan päätettäväksi. Sivistysasiat valmistelee sivistys- ja tulevaisuuspalveluiden toimialan henkilökunta sivistys- ja tulevaisuuslautakunnan päätettäväksi. Tällä tavoin arvioidaan kunkin alan asiantuntemus saatavan parhaiten hyödynnetyksi. Kehitys on ollut samalaista muissakin kaupungeissa ja kunnissa. Kuntalaisten vaaleissa äänestäjinä osoittaman tahdon toteuttamiseksi lautakuntiin tulee valita riittävästi valtuuston jäseniä. Valtuustoryhmien tehtävänä

on pitää huolta siitä, että tieto valtuutettujen, kaupunginhallituksen jäsenten sekä lautakuntien jäsenten kesken kulkee riittävän hyvin.

Nykyinen toimintaympäristö vaatii usein nopeaa päätöksentekoa. Valtuuston koolle kutsuminen olisi monien asioiden laatuun nähden hidas prosessi. Siksikin asioita on päädytty siirtämään kaupunginhallituksen ja myös viranhaltijoiden ratkaistaviksi. Merkittävimmät yksittäiset asiat vaativat valtuuston päätöksen. Toisaalta valtuusto pystyy seuraavien vuosien keskeisiä taloudellisia raameja ja toiminnallisia tavoitteita käsitellessään saamaan hyvän kokonaiskuvan asioista, seuraamaan niiden toteutumista ja suuntaamaan kaupungin muiden viranomaisien päätöksiä oikeaan suuntaan.

Kaupungin pitää jatkossa yhä enemmän pohtia yhteistoimintaa seudun kuntien ja myös muiden kuntien kanssa. Kaupungin ja kuntien olisi tärkeää pyrkiä mm. eri palveluiden säilyttämiseen seudulla. Tämä voi edellyttää aivan uudenlaisiakin ratkaisuja. Erilaiset toimintavaihtoehdot tulisi ottaa huomioon. Valtuuston tehtäviin kuuluisi myös arvioida, onko palveluiden paras järjestämistapa kulloinkin kunta, kuntayhtymä vai kuntien omistama yhtiö. Yhteisen palvelun järjestäjät voisivat vaihdella palveluittain. Valtuusto määrittelee kaupungin kannan yhteistoiminnan tapoihin.

Valtuuston strateginen asema korostuu kuntalain säännöksiin, niihin perustuvien hallintosäännön määräyksiin ja kunkin kaupungin tai kunnan omin päätöksiin. Valtakunnassa tarkoitus on ollut suunnata valtuuston toimintaa varsinkin kuntaa koskevien tulevaisuuden suuntaviivojen ja linjausten tekemiseen.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee edellä olevan selostuksen tiedoksi ja toteaa valtuustoaloitteen tulleen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.